

לכבוד
 שרת המשפטים
 משרד המשפטים
 רח' צאלח א דין 29
 ירושלים
 פקס 02- 6467001

שלום רב,

הנדון: מועמדות נשים לתפקיד מנכ"ל בתי הדין הרבניים

בשם הנשים והארגונים החתומים מטה אני מתכבדת לפנות לכבוד השרה כדלקמן:

1. לקראת תום כהונתו של כבוד הרב שלמה דייכבוסקי, מנכ"ל בתי הדין הרבניים, בחודש אוגוסט הקרוב וכן לאור החלטת ועדת שרים מיום 23.2.14, במסגרתה אושרה הצעת החוק המבקשת לבטל את הדרישה להכשרה הלכתית של רב עיר או דין, אנו סבורות כי הגיעה השעה וההזדמנות לשקול את מועמדותן של נשים לתפקיד חשוב זה.

2. כידוע, סמכותם של בתי הדין הרבניים חולשת על כל תחומי המעמד האישי ולפיכך הם משרתים את כלל הציבור היהודי בישראל, מחציתו נשים. ואולם, ייצוגן של נשים במערכת בתי הדין הרבניים חסר ודל. נשים אינן מכהנות כדייניות או כמזכירות בבית הדין, ורק לאחרונה הובטח מקומן במסגרת הועדה למינוי דיינים באמצעות תיקון לחוק. על רקע מצב דברים זה, ברי כי מינוי אשה לכל תפקיד בבתי הדין הרבניים – ובוודאי לתפקיד מנכ"ל בתי הדין – הוא רצוי ואף הכרחי על מנת לתקן ולו במעט את ייצוגן החסר של נשים בתפקידים אלו. אנו סבורות כי מינוייה של אשה לתפקיד מנכ"ל בתי הדין הרבניים עשוי לשפר את תדמיתן של בית הדין הרבני כמוסד שכולו גברי ולהוות צעד משמעותי להשוואת זכויותיהן של נשים בבית הדין.

3. על פי נוסחו הנוכחי של סעיף 13 לחוק הדיינים התשכ"ט-1959:

"13(א) השר, בהסכמת נשיא בית הדין הרבני הגדול, יקבע, בתקנות או בהוראות מינהל, לפי הענין, את סדרי המינהל של בתי הדין הרבניים וימנה

על ביצועם את אחד הדיינים או אדם הכשיר להיבחר רב עיר, שיהיה אחראי בפניהם; מינוי לפי סעיף קטן זה של מי שכשיר להיבחר רב עיר טעון אישור ועדת המינויים.

(ב) מנהל בתי הדין הרבניים שאיננו דיין, מינויו אינו טעון מכרז פומבי ודינו, לענין סעיף 17 ולענין חוק גימלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969, כדין דיין. "

השר לעניין חוק הדיינים היא שרת המשפטים.

4. אין חולק כי נוסחו הנוכחי של חוק הדיינים מקשה על מינוייה של אשה, שכן הוא מעמיד שתי דרישות חלופיות שאף אחת מהן איננה פתוחה בפני נשים במציאות הישראלית כיום. משכך, טומנת בחובה הוראת סעיף 13 הנ"ל, הפליה מובנית כלפי נשים, הכתובה שחור על גבי לבן בספר החוקים הישראלי.

5. תנאי הכשירות למנהל בתי הדין הרבניים, הקבועים כיום בחוק, קרי: הכשרה לדיינות או לרבנות, אינם נדרשים מעצם התפקיד. תפקיד מנהל בתי הדין הרבניים, בדומה לתפקידם של מנהלי בתי הדין הדתיים האחרים שלגביהם לא חלה דרישה מסוג זה, הנו תפקיד אדמיניסטרטיבי ואינו שיפוטי-הלכתי כלל. משאינם מתחייבים מאופי התפקיד – הרי שתנאים אלה החוסמים את גישתן של נשים אליו ללא כל הצדקה, פסולים.

6. עמדת החתומות מטה, הינה כי סעיף 13 לחוק הדיינים אינו חוקתי בהיותו נוגד את חוק יסוד: חופש העיסוק וכן את חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הסעיף, אף אינו מתאים לרוח השוויון בתעסוקה השורה במשפט הישראלי והמוצאת את ביטויה בחוק שיווי זכויות האשה תשי"א-1951, בחוק לשוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, ובחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

להשוואה ראי סעיף 82 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; סעיף 16 לחוק בתי הדין הדיים הדרוזים, התכ"ג-1962; וסעיף 10 לחוק הקאדים, התשכ"א-1961.

7. פרשנות ראויה של הסעיף, היא כזו המאפשרת לשקול את מועמדותן של נשים באופן המגשים את עקרון השוויון, המהווה עקרון יסוד בשיטתנו המשפטית.

8. ואמנם, ניכר כי ממשלת ישראל הבינה את הבעייתיות האמורה בסעיף 13 לחוק הדיינים, והחליטה בשעה טובה לתקנו. הצעות החוק של חברי הכנסת אלעזר שטרן, שולי מועלם ואיילת שקד (פ/2118/19) שעברו בוועדת השרים לענייני חקיקה שבראשותך וכן בקריאה טרומית ביום 26.2.14, צפויות להסדיר במהרה את המצב המשפטי ולהעמידו בקנה אחד עם עקרון השוויון בין המינים ועם דרישות המשפט החוקתי והמנהלי.

9. עמדת החתומות מטה היא כי כבר כעת מטיל החוק הישראלי חובה משפטית ומוסרית להבטיח כי מועמדותן של נשים לתפקיד מנכ"ל בתי הדין הרבניים, תישקל ברציניות ובענייניות. אמנם, אין כל ספק כי ניתן (ואף ראוי) להמתין עם מינוי המחליפה למנכ"ל הנוכחי, עד להשלמת הליכי החקיקה, ואולם לדידנו אין בכך צורך, שכן כבר כעת ניתן לשקול את מועמדותן של נשים לתפקיד.

עמדה משפטית זו, שאינה שוללת פרשנות המאפשרת לשקול מועמדותן של נשים לתפקיד, עלתה גם מתגובת משרד המשפטים לעתירה שהוגשה בעניין, על ידי חלק מן החתומות מטה, בסבב הקודם של החלפת מנכ"ל בתי הדין הרבניים: בג"ץ 151/11 המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן ואחי' נ' שר המשפטים (פורסם בנבו, 27.12.2011), וכך נאמר בסעיף 9 לפסק הדין:

"עמדת המשיב היתה, בין היתר, שהוועדה המייעצת הונחתה לבחון את נתונייהם של כלל המועמדים, נשים כגברים, ואם יימצא כי כישוריה של מועמדת אשה דומים לאלה של המועמדים הגברים מתאימים ביותר – יבחן המשיב, יחד עם היועץ המשפטי לממשלה, את אפשרות מינויה של אשה לתפקיד".

10. אם כן ברור כי אין כל מניעה לשקול את מועמדותן של נשים כבר כעת, עוד בטרם הושלמו הליכי החקיקה. לחלופין, אם סבור משרד המשפטים כי המצב המשפטי הנוכחי אינו מאפשר מינוי אשה לתפקיד הרי שבוודאי יש להמתין על השלמת הליכי החקיקה בטרם בחינת המועמדים (והמועמדות).

11. לבסוף, נבקש להדגיש כי לחתומות מטה ידועה מחויבותך האמיתית והחזקה, כשרת משפטים בעבר ובהווה, לקידום ייצוגן ההולם של נשים בספירה הציבורית בכלל, ובתפקידי ניהול ומוקדי קבלת החלטות בפרט. אנו סמוכות ובטוחות כי כשרת המשפטים, הנך שתתפה לעמדתנו שלפיה מדובר כעת בהזדמנות היסטורית למנות אשה (ככל שתימצא מתאימה) לתפקיד.

12. מבין החתומות מטה, ישנה רשימה ראשונית (בלבד) של נשים שבכוונתן להגיש את מועמדותן לתפקיד.

בכבוד רב,

עדי בלוטנר, עו"ד

ראש תחום חקיקה ומדיניות ציבורית

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן רמת-גן 52900

טל: 03-5318895 פקס: 03-7360499

Rack.Legislation@mail.biu.ac.il

בשם:

עו"ד עטרה קניגסברג-ראם

טו"ר עו"ד מרים גולדפישר

גב' רחל קרן

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

אמונה – תנועת האשה הדתית לאומית

מכון עיתים

מרכז צדק לנשים

נאמני תורה ועבודה

טו"ר עו"ד אסנת שרון, מנכ"ל "יד לאשה"

העתק:

עו"ד יהודה ויינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה. פקס: 02-6467001

עו"ד אמי פלמור, מנכ"ל משרד המשפטים. פקס: 02-6287757 ודוא"ל: mancal@justice.gov.il

עו"ד ד"ר פרץ סגל, מחלקת ייעוץ וחקיקה. דוא"ל: peretz@justice.gov.il